

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Львівський торговельно-економічний університет
Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України
ВПГО «Спілки аудиторів України»
Аудиторська компанія ТОВ «Варіанта»
Державна вища техніко-економічна школа
ім. Броніслава Маркевича в Ярославі (Польща)
Вища школа економіки і менеджменту в публічному
адмініструванні у Братиславі (Словаччина)**

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО - АНАЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ В
УПРАВЛІННІ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

**МАТЕРІАЛИ ХІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ - КОНФЕРЕНЦІЇ**

**26 жовтня 2023 року
Мукачево**

УДК 657:658
A43

Актуальні проблеми обліково – аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю: Матеріали XI Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції, 26 жовтня 2023 р., м. Мукачево. – 393 с.

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції «Актуальні проблеми обліково – аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю», в яких розглядаються методологічні, методичні та практичні засади обліку, аналізу та аудиту в контексті розвитку економічної науки та практики. Окреслено коло проблем і запропоновані пропозиції щодо покращення змісту і якості обліково-аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю будуть цікавими і корисними для науковців і практиків усіх галузей економіки.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету (протокол № 9 від 23 листопада 2023 р.)

Федоранич М.М., Королович О.О.	113
МІСЦЕ І РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ІНСТИТУТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	
Федорчук С. І., Максименко Д.В.	116
SWOT-АНАЛІЗ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЛІСОВІЙ СФЕРІ	
Хімінець Є.В., Королович О.О.	119
ПОНЯТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ, ЇХ ВИЗНАННЯ І КЛАСИФІКАЦІЯ	
Химинець Г.Г., Королович О.О.	122
ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ У ДЕРЖАВНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Черепаня К.С., Головачко В.М.	124
АНАЛІЗ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ	
Шинкаренко О.М., Германенко Л.М., Озівський В.О.	126
ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ	
Яворська М.О.	128
ЦЕНТР ЗБОРУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК ЧИННИК ПРОЗОРОСТІ ФІНАНСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	

СЕКЦІЯ 2.

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	
Андрейків Т.Я., Стефанишин Я.С.	131
ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Братюк В.П., Бурач Т.Я.	133
ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	
Братюк В.П., Драгушинець А.М.	135
ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ: ЗАВДАННЯ, ФУНКЦІЇ, ПРАВА	
Братюк В.П., Зихор Д. О.	137
ПРОГНОЗ МАЙБУТНЬОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ	
Братюк В.П., Полак А.	139
СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА І ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ	
Власюк Н.І.	142
ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Гвоздєй Н.І.	144
РОЛЬ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	
Гладинець Н.Ю.	146
АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ КОМПАНІЇ	

запровадження Україною міжнародних стандартів здійснення інвестиційної діяльності.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 116.04.91р. № 959-12 зі змінами. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001 № 2658-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>
3. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.96 ВР № 94/96-ВР ВВР, 1996, № 19, ст. 81. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 19, ст. 80. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Класифікатор іноземних валют і банківських металів, затв. пост. Правління НБУ від 04.02.1998 р. № 34. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0521500-98#Text>.
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів від 10.08.2000 р. № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>
6. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
7. Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті, затв. пост. Правління НБУ від 02.01.2019 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0086500-21#Text>

Федоранич М.М.,

здобувач вищої освіти ОС «Магістр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування», Мукачівського державного університету

Королович О.О.,

канд.екон.наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу, Мукачівський державний університет

МІСЦЕ І РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ІНСТИТУТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

У сучасному бухгалтерському обліку спостерігається наявність стійких суперечностей у поглядах науковців та представників освітньої еліти на сутність категорії «управлінський облік» і на причини становлення й інституціоналізації цього складника облікової науки і практики, що зумовлює нечіткість окреслення

його концептуальних меж. Останнє значно гальмує розвиток управлінського обліку в діяльності вітчизняних підприємств, а тим більше – впровадження його дієвих для практикуючих бухгалтерів методів. Більше того, неоднотайність представників наукової спільноти у відношенні до набору функцій, які має виконувати управлінський облік, тягне за собою відсутність чітких наукових рекомендацій щодо впровадження його ефективних інструментів у різних за формами і типами суб'єктах господарювання. Останнє особливо стосується управлінського обліку в сільському господарстві. Аграрні виробники часто користуються недосконалими методичними положеннями у практичних питаннях обліку, не намагаючись оцінювати вплив облікової інформації, яка отримується у їхніх внутрішніх облікових системах, на якість рішень, що приймаються на базі цих інформаційних потоків.

З іншого боку, штучне нав'язування бухгалтерському управлінському обліку виключно функцій менеджменту (довгострокового планування, бюджетування та «стратегічної бухгалтерії») призводить до того, що управлінський облік стає для бухгалтерів незатребуваною теорією, яку не сприймають на рівні суб'єктів господарювання. І основну відповідальність за слабкість розвитку цієї складової обліку несе бухгалтерська наука. Саме з огляду на нечіткість ідентифікації місця управлінського обліку в інституціональній структурі бухгалтерського обліку дослідження цього питання є актуальними і досі, про що свідчить значна кількість публікацій учених-бухгалтерів за означеною проблемою за останнє десятиліття.

Проблема слабкості теоретичного підґрунтя розвитку управлінського обліку далеко не нова. Сьогодні під час трансформації світової економіки у постіндустріальну фазу бухгалтерський облік у своїй теоретичній компоненті не корелює з реальними викликами, запитаннями і проблемами, які виникають на практиці. При цьому значна частина теоретичних постулатів бухгалтерського обліку, в тому числі спроектована і на управлінський облік, придатна не для сучасного постіндустріального суспільства, а до індустріального, а часто взагалі є пережитком завдань планової економіки. Це зумовлює все більший і більший подальший розрив між даними бухгалтерського обліку і реаліями економіки.

Окрім того, існують похідні ракурси розгляду управлінського обліку серед тих авторів, які ідентифікують управлінський облік як складову бухгалтерського обліку. Ця різнорідність думок полягає у встановленні різних масштабів його функцій, що виходить із неоднакового розуміння дослідниками широти охоплення ним параметрів господарської активності економічних суб'єктів, що створює різні тлумачення суті, місця і ролі управлінського обліку власне в бухгалтерському обліку та в управлінні. І в цих дослідженнях хоча і неформулюється, але органічно впливає з них думка про те, що велика частина науковців розділяють бухгалтерський облік на фінансовий та управлінський, однак управлінський облік ще проходить додатковий емпіричний розподіл на бухгалтерський і небухгалтерський.

Визначаючи поточну і бажану роль управлінського обліку в системі інформування управління, багато вчених вважають, що завдяки обліку не забезпечуються потреби підприємств у необхідній інформації, а інформація, яка

міститься у його показниках, носить історичний характер, тобто спрямована в минуле. На ці тези слід відповісти наступним зауваженням: майбутнього і сьогодення не буває без минулого. Окрім того, більша частина облікової інформації пов'язана з ресурсами, які підприємство контролює протягом певного періоду часу (у тому числі тривалого). Водночас управлінський облік не дасть відповіді на запитання про розширення посівних площ за рахунок перемоги у конкурентів тощо. Але за даними управлінського обліку можна чітко відслідкувати потребу підприємства у відповідних ресурсах і потужностях, однак не можна сказати, що при цьому управлінський облік не має справи з ретроспективною інформацією – радше з точністю до навпаки.

Основною причиною того, що управлінський облік дуже часто відмежовують від бухгалтерського є те, що визначення бухгалтерського і управлінського обліку в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» подані паралельно. Однак навіть аналіз регламентованих дефініцій дає підстави для висновку про те, що законотворці не намагалися відділити управлінський облік від бухгалтерського, оскільки характеристиками що першого, що другого Закон визначає два ключові аналогічні моменти:

1. Наявність процесів обробки і підготовки інформації про діяльність підприємства, лише з тією різницею, що бухгалтерський облік згідно визначення орієнтований і на зовнішніх, і на внутрішніх користувачів;

2. Орієнтованість облікових систем на прийняття рішень, причому формулювання цілі надання інформації «внутрішнім користувачам для прийняття рішень», яке міститься у визначенні бухгалтерського обліку, пояснюється спрямованістю даних бухгалтерського обліку на потреби, пов'язані з управлінням суб'єктом господарювання, що корелює з визначенням управлінського обліку.

Друге міркування пов'язане з тим, що управлінський та фінансовий облік, як зазначено у працях деяких вчених, згаданих вище, мають одну і ту ж інформаційну основу. І навіть більше того: велика частина різниць між фінансовим і управлінським обліком із числа детермінованих науковцями-теоретиками є ефемерною.

Отже, можна вивести висновок, що управлінський облік виник одночасно з виникненням обліку в цілому. І нині цей облік частково трансформувалася у фінансовий, але недосконалість правил останнього змушує науковців усе частіше повертатися до питання першочерговості управлінської спрямованості системи бухгалтерського обліку.

Рішення, які спрямовані на удосконалення будь-якого виду діяльності (у тому числі в частині теоретичних питань), вчені зазвичай базують на популярних та ефективних концепціях, що відповідають діючим парадигмам цих наук.

Звичайно, в управлінській бухгалтерії реалізація теорій бухгалтерського обліку та економічних концепцій має місце – наприклад, ідеї персоналістичної теорії обліку знайшли своє віддзеркалення у вченні про центри відповідальності, теорії управління запасами – у методі «Activity Based Costing» тощо. Однак у цих наукових роботах відсутній аналіз наслідків застосування цих теорій на практиці, рівно як і спроби орієнтувати бухгалтерів-управлінців на розширення

професійного кругозору за рахунок вивчення нових дослідницьких інструментів, розроблених у царині соціальних наук та потужно розвинутих у економічній сфері.

Таким чином, управлінський облік – це неформальна основа бухгалтерського обліку та двигун розвитку фінансового обліку, який забезпечує ефективну інформаційну комунікацію всередині господарюючого суб'єкта і сприяє як розвитку управління підприємством, так і розвитку правил фінансового обліку як найкращих напрацьованих облікових практик.

Список використаної літератури:

1. Кузнецов А.А. Управлінський контроль: місце, сутність та призначення. Європейський вектор економічного розвитку. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля. 2015. № 2 (19). С. 97-106.

2. Гриньов А.В., Компанієць О.А. Знання як основний ресурс сучасної економіки. Академічний огляд. 2010. № 1 (32). С. 16-22.

3. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: монографія. К.: ЦУЛ, 2007. 522 с.

Федорчук С.І.,

здобувач ОНР «Доктор філософії»

Максименко Д.В.,

канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри обліку і

оподаткування та маркетингу

Мукачівського державного університету

SWOT-АНАЛІЗ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЛІСОВІЙ СФЕРІ

Лісова сфера є важливою галуззю, яка впливає на економіку, навколишнє середовище та суспільство загалом. Лісова сфера суспільно регулюється національними і міжнародними законами та нормами, які ставлять вимоги до лісового використання, відновлення лісів та збереження природних ресурсів. Зростаюча свідомість щодо збереження лісів і важливості сталого використання деревини робить лісову сферу важливою для досліджень. Питання регулювання та розвитку підприємницької діяльності в лісовій сфері стають актуальними з погляду збалансованого розвитку, збереження природних ресурсів та забезпечення економічного зростання.

SWOT-аналіз (від англійських слів Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) є інструментом стратегічного аналізу, який допомагає оцінити внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на організацію, продукт, проект або ідею. SWOT-аналіз допомагає визначити сильні та слабкі сторони внутрішнього стану суб'єкта аналізу, а також можливості та загрози, що виникають з оточення. Основною метою SWOT-аналізу є визначення оптимальної стратегії, яка допоможе використовувати сильні сторони, мінімізувати вплив слабких сторін, використовувати можливості та реагувати на загрози. SWOT-аналіз може бути

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>